

Gedragsprotocol Klinkers

Aanleiding.

We hebben dagelijks te maken met allerlei gedragingen van kinderen. Soms is dat gedrag klein en makkelijk hanteerbaar voor jou als leerkracht. Soms is dat gedrag groter en wat moeilijker hanteerbaar. Ook kan bepaald gedrag bij de ene leerling door de vingers gezien worden terwijl hetzelfde gedrag bij een andere leerling zorgwekkender kan zijn.

Vaak kunnen we het gedrag goed verklaren en begrijpen als we bekijken wat een kind heeft meegemaakt of hoe we het karakter van het kind al jaren kennen. Maar daarmee kunnen we niet ieder gedrag tolereren. In een enkel geval laat een kind dermate groot gedrag zien dat de veiligheid van andere kinderen en/of het kind zelf in het geding is.

Om met elkaar in gesprek te gaan over gedragingen van kinderen en om gedrag bespreekbaar te maken met het kind en zijn ouders heeft het team van Klinkers een gedragsprotocol ontwikkeld. We merken dat hoe vroeger in de ontwikkeling van het kind we met elkaar het gesprek aangaan over het gedrag, hoe meer er nog bij te sturen is hierin. Bovendien maakt dit protocol inzichtelijk welk gedrag we dan wél wenselijk vinden.

Gebruik van het protocol.

Om het gedrag van een kind bespreekbaar te maken gebruiken leerkrachten, IBers en directie op Klinkers het gedragsprotocol. Het gedragsprotocol is een tool om het gedrag in te schalen en met collega's en ouders te bespreken hoe je het kind weer naar een vorige fase kunt helpen. Ook is hiermee voor kinderen en ouders inzichtelijk welk gedrag we wel tolereren en welk gedrag niet. Belangrijk vinden wij het gesprek met het kind over zijn of haar gedrag. Want wanneer een kind zelf inzicht krijgt in het gedrag en wat dat voor een effect heeft op anderen is een kind vaak intrinsiek gemotiveerd om het gedrag te willen veranderen. Vaak hebben ze hierbij wel hulp nodig van een volwassene.

Wanneer je opvallend gedrag bij een leerling ziet neem je het gedragsprotocol erbij. In de rij met 'zichtbaar leerlinggedrag' kun je zien in welke fase het gedrag van het kind hoort.

Gedrag	Fase 0	Fase 1	Fase 2	Fase 3
Zichtbaar leerlinggedrag		• Een ander kind uitschelden • Ongepast taalgebruik • Brutaal zijn naar een volwassene • Liegen • De les verstoren • Clownesk gedrag laten zien • Een ander uitlachen • Een ander beledigen • Een ander bewust buitensluiten • Onhandig gedrag op sociale media.	• Fase 1 + • Het gedrag uit fase 1 blijft zich voordoen. • Herhaaldelijk ongepast taalgebruik en/of brutaal zijn • Provoceren • Fysiek reageren op een kind • Pesten • Discriminatie (in woord of gedrag) • Grenzen van anderen (leerkracht of medeleerlingen) niet respecteren • Zich misdragen op sociale media.	• Fase 2 + • Een volwassene uitschelden • Fysiek reageren op een volwassene • Bedreigen/ (seksueel) intimideren • Regels negeren • Stelen van spullen • Spullen bewust kapot maken / vandalisme • Weglopen (uit het gebouw) • De veiligheid van anderen in gevaar brengen

In de rij daaronder staat de uitleg van de fases. Het verschil tussen fase 1 en 2 zit vooral in het feit of het gedrag eenmalig of structureel is of het kind zich laat helpen/corrigeren/aanspreken door een

volwassene of medeleerling en of het kind de wil heeft om zich als een kanjer (gedrag zoals beschreven is in de Kanjertraining) te gedragen.

Uitleg	Dit is de fase van de witte pet. Het kind doet zich niet anders voor dan het is. Gedraagt zich fatsoenlijk en is respectvol naar anderen en materialen.	Dit is een lerende fase. Wanneer we onacceptabel gedrag zien spreken wij kinderen er op aan. We begeleiden naar het gedrag wat hoort bij de witte pet. Als het kind het lukt om terug te gaan naar het witte petten gedrag gaat het terug naar fase 0. Wanneer het aanspreken geen effect heeft gaat het kind door naar fase 2.	In deze fase is het gedrag uit fase 1 verergerd. Het gedrag komt dan vaker voor en is dan structureler. De mate van ernst wordt groter.	In deze fase is het gevoel van emotionele en/of fysieke veiligheid van het kind, de andere kinderen en/of een volwassene in het geding.
--------	---	---	---	---

Fase 0

In fase 0 zie je gedrag wat hoort bij een kanjer 'witte pet'. Deze leerling is zichzelf en gedraagt zich zoals we dat wenselijk vinden en van kinderen verwachten. Deze leerling helpt een ander, is te vertrouwen, werkt samen, maakt plezier en doet mee aan de groepsactiviteiten. In deze fase werken we preventief aan positief gedrag.

Fase 1

Soms komen kinderen in een situatie waarbij ze onwenselijk/onacceptabel gedrag laten zien. We plaatsen dat gedrag dan in fase 1. Fase 1 noemen we de lerende fase. Een kind is een kind en mag leren in zijn weg naar volwassenheid. Leren doe je door te ervaren. De meeste kinderen komen zelf of door middel van dialoog met een volwassene tot het inzicht dat het gedrag niet wenselijk is en willen daar iets aan veranderen.

Wanneer we onacceptabel gedrag zien gaan wij met het kind de dialoog aan. We begeleiden het kind dan naar het gedrag wat hoort bij de witte pet. Dat doen wij door kinderen te vertellen wat we hebben gezien en gehoord volgens de methodiek van de kanjertraining.

Als het kind het lukt om het gedrag te herstellen en terug te gaan naar het gedrag wat past bij een witte pet, dan gaat het terug naar fase 0. Wanneer het aanspreken geen effect heeft, gaat het kind door naar fase 2.

Fase 2

In fase 2 zien we dat het gedrag van kinderen verergert. Het gedrag komt vaker voor, en het lukt het kind niet om zijn gedrag te reguleren. Correcties van een leerkracht worden in deze fase genegeerd of het kind verzet zich tegen een leerkracht. Dit is de fase waar we ons zorgen gaan maken over het gedrag. Vanaf dit moment moeten we goed gaan onderzoeken waar het gedrag vandaan komt en de IBer en ouders betrekken bij dit onderzoek door met hen de dialoog aan te gaan. We noteren hierover in Parnassys, zodat we het verloop van het proces kunnen volgen.

Uit Handleiding Conflictbeheersing & Mediation – Stichting Kanjertraining Almere (blz. 7)

*Het kan zijn dat een kind het moeilijk heeft met zichzelf. Maar desondanks probeert het kind er iets van te maken. Zo zijn er kinderen met onvermogen zoals autisme, ADHD, rare gezinsomstandigheden of andersoortige beperkingen... die ondanks hun beperkingen er alles aan doen om zich aanvaardbaar te gedragen. Heeft een kind daarentegen de opvatting dat het zich niet **wil** gedragen en met niemand rekening **wil** houden, dan moet de school grens stellend durven en kunnen zijn. Kanjertraining hanteert als vuistregel bij onwil: er is geen excuus voor wangedrag.*

Fase 3

In deze fase is het gevoel van emotionele en/of fysieke veiligheid van het kind, een of meerdere andere kinderen en/of een volwassene in het geding. Tijdens deze fase zijn de zorgen groot. In deze fase moeten grotere maatregelen genomen worden om de veiligheid van alle betrokkenen te kunnen blijven garanderen.

Acties en suggesties.

Op de achterkant van het protocol vind je acties en suggesties. Wanneer je vastgesteld hebt in welke fase het gedrag van een kind zich bevindt kijk je op de achterkant wat je móet doen en wat je daarnaast nog meer zou kunnen doen. De acties móeten worden uitgevoerd. Uit de suggesties kan een keuze gemaakt worden.

Acties	Wat doen wij preventief?	Fase 1	Fase 2	Fase 3
Acties en suggesties	Wat wij doen zodat kinderen in fase 0 kunnen blijven. Leerkracht Blijven ontwikkelen van leerkrachthandelen, zoals: - Interview (ervaringsreconstructie) - Cursussen - Training pedagogisch tact - Kanjertraining - Proces van groepsvorming begeleiden Waarnemen, begrijpen en realiseren (bespreekbaar maken). Bewust vragen stellen zodat kinderen na gaan denken over hun eigen handelen. Positief gedrag concreet uitspreken naar kinderen. Situaties voorbepreken en nabespreken met kinderen. Modellen. Leerling Kanjertaining in de praktijk. Kanjas Sociale Veiligheidslijst invullen. Medeleerlingen Benoemen positief gedrag van elkaar. Interne ondersteuners signaleren, observeren en bespreekbaar maken.	Acties: Leerkracht Gaaf met het kind in gesprek over waar het gedrag vandaan komt en spreekt het kind aan op het gedrag. De leerkracht benoemt concreet het storende gedrag en zoekt met het kind naar een mogelijkheid om het gedrag om te keren naar fase 0. Medeleerlingen Spreekt het kind aan op het gedrag. De medeleerling die last heeft van het gedrag volgt de volgende stappen van conflictantering van de kanjertraining. Stap 1: vriendelijk aan diegene vragen of die wil stoppen met ongewenst gedrag. Het storende gedrag wordt dan benoemd. Stap 2: Duidelijk aangeven welk gedrag je storend vindt. Stap 3: Een acceptabele waarschuwing geven die past bij gedrag van een witte pet. Stap 4: Uitvoeren waarvoor je hebt gewaarschuwd. Suggesties: Met ouders bespreken welk gedrag gezien is. Nadat de leerkracht met het kind besproken heeft kan het kind het zelf tegen de ouders vertellen. Observaties door interne ondersteuners.	Acties: Acties uit fase 1 + Leerkracht Leerkracht gaat onderzoeken waar het gedrag vandaan komt. Het gedrag van het kind wordt besproken met de unitcollega's. Het gedrag van het kind wordt objectief in Parnassys genoteerd (beschrijvend en niet oordelend). Het gedrag van het kind wordt met ouders besproken. Afhankelijk van de situatie is dit gesprek met of zonder het kind erbij. Na afloop van dit gesprek wordt met het kind naar een oplossing gezocht. Het gedrag wordt besproken tijdens het leerlingssprek. In het geval van een pestsituatie wordt het pestprotocol van de school erbij gehaald. Suggesties: de ouderenvragenlijst en de leerkrachtragenlijst van Kanjas af te nemen. Observaties door interne ondersteuners of externen. Bij aanwezig bij het gesprek met ouders.	Acties: Acties uit fase 1 en 2 + De ouderenvragenlijst en de leerkrachtragenlijst van Kanjas worden afgenomen. Ib en/of directie aanwezig bij het gesprek met ouders. Directie wordt altijd op de hoogte gebracht van het gesprek. Suggesties: Advies bij het bestuur vragen. Mogelijk tijdelijk of langer thuis blijven. Bekijken of het kind nog past op deze school.

Kleuters.

Uit ervaring weten we dat kinderen die in unit 3 en 4 gedrag uit fase 3 laten zien, als kleuter ook al gedrag uit fase 1 en 2 lieten zien. Het is belangrijk dat wanneer een kleuter gedrag uit fase 1 en 2 laat zien dit ook met ouders besproken gaat worden. Natuurlijk heeft een kind de kans om over het gedrag heen te groeien en willen we niet meteen oordelen. Wel is het belangrijk dat we al vroeg met ouders in gesprek gaan over het gedrag van het kind zodat het in unit 3 en 4 niet uit de lucht komt vallen. Hiervoor is het essentieel dat het ook beschreven staat in parnassys.

Door gebruik te maken van het gedragsprotocol en dit aan ouders te laten zien maken we duidelijk welk gedrag we wel en niet tolereren. Op deze manier kunnen we samen met ouders bekijken hoe we het kind kunnen begeleiden naar een vorige fase en hopen we te voorkomen dat het gedrag groter wordt en tot een volgende fase behoort.

Preventie.

Ook vinden wij het belangrijk om aan preventie te werken. Dit om te voorkomen dat kinderen gedrag uit fase 2 of 3 laten zien. Als eerste vinden we een veilig school- en klassenklimaat erg belangrijk. De leerkrachten besteden veel aandacht aan de groepsvorming aan het begin van het schooljaar en hopen daarmee dat veilige klassenklimaat te bereiken. Wanneer een kind zich veilig voelt zal het zich doorgaans gedragen met een witte pet/fase 0. De kanjertraining biedt de leerkracht veel tools om aan dat klassenklimaat te werken en om aandacht te besteden aan conflictantering.

